Eesti-Venemaa piiriveekogude kaitse ja säästliku kasutamise ühiskomisjoni XIX istungi protokoll

Kooskõlas Eesti Vabariigi Valitsuse ja Venemaa Föderatsiooni Valitsuse vahel 1997. aasta 20. augustil sõlmitud piiriveekogude kaitse ja säästliku kasutamise kokkuleppega toimus 1.-2. detsembril 2016. a. Tallinnas Eesti-Venemaa piiriveekogude kaitse ja kasutamise ühiskomisjoni (edaspidi *komisjon*) XIX istung.

Komisjoni Eesti poole nimel tervitas istungist osavõtjaid komisjoni kaasesimees Andres Talijärv, Eesti Vabariigi Keskkonnaministeeriumi kantsler.

Komisjoni Venemaa poole nimel tervitas istungist osavõtjaid komisjoni kaasesimees Tatjana Bokova, Föderaalse Veeressursside agentuuri juhi asetäitja.

Komisjoni kaasesimehed esitlesid poolte delegatsioonide liikmeid (lisad 1 ja 2).

Komisjoni XIX istungi juhataja Andres Talijärv tutvustas delegatsioonide liikmetele istungi päevakorra eelnõud. Komisjon kinnitas pakutud päevakorra.

Komisjoni istungi töökeeled on eesti ja vene keel.

Komisjon kinnitas istungi järgmise päevakorra:

1. Narva jõe vesikonna, Peipsi-Pihkva järv kaasa arvatud, veemajanduse olukord ning veemajanduskavade ja programmide täitmine 2015. aastal.
2. Piiriveekogude seisund Poolte seire ja teadusuuringute andmete põhjal.
3. Teadus ja rakendusuuringute põhisuundadest.
4. Narva Hüdroelektrijaama hüdrotehniliste rajatiste seisukorrast.
5. Narva veehoidla kasutuseeskirjast.
6. Eesti-Venemaa piiriveekogude kaitse ja säästliku kasutamise ühiskomisjoni XVIII istungi otsuste täitmine töörühmades.
7. Komisjoni töörühmade tööplaanid.
8. Komisjoni XX istungi toimumise aeg, koht ja päevakord.

Vastavalt päevakorrale arutas komisjon järgmisi küsimusi:

1.

Narva jõe vesikonna, Peipsi-Pihkva järv kaasa arvatud, veemajanduse olukord ning veemajanduskavade ja programmide täitmine 2015. aastal.

Komisjon kuulas koondettekannet Narva jõe vesikonna, Peipsi-Pihkva järv kaasa arvatud, veemajanduse olukorrast ja veemajandusmeetmetest 2015. aastal, aga ka poolte informatsiooni veemajandusolukorrast Narva jõe vesikonnas (lisad 3, 4, 5).

Ettekanded esitasid H. Liiv, J. Garanža.

Veemajanduse olukord (veevõtt ja veeheide) Narva jõe vesikonnas oli viimastel aastatel on tervikuna stabiilne. Veevõtt Narva jõe vesikonnas oli 2015. a 1402,91 mln m³ aastas: Venemaa poolel 53,07 mln m³; Eesti poolel 1349,84 m³, millest pinnaveevõtt moodustas 98%, millest omakorda 95% moodustas loodusesse tagasijuhitav elektrijaamade jahutusvesi.

Narva jõe vesikonna Venemaa poolel suurenes 2015. a võrreldes 2014. aastaga nii pinna- kui ka põhjavete veevõtt veidi (1,1%), seejuures vahetult Peipsi-Pihkva järve vesikonnas jätkub veevõtu vähenemine.

2015.a moodustas 96% Narva jõe vesikonna koguveekasutusest (1427,22 mln m^3) energeetikasektor (1372,39 mln m^3). Peamine veekasutaja on Eesti poolel energeetikasektor (1364,36 mln m^3). Muude sektorite veekasutus on Eestis püsinud enamasti stabiilsena, kõige suurema pikaajalise langustrendiga on tööstuste veekasutus.

Vene poolel on veekasutus olnud 2004.-2013. aastatel kahaneva trendiga. Veekasutus 2014. ja 2015. aastatel tervikuna ei muutunud, moodustades 2015.a 46,5 mln m^3. Seejuures aastal 2015 kasvas veekasutus vahetult Narva jõe vesikonnas tööstusvajadusteks 16%.

Kümne aastaga on Narva vesikonnas keskkonda juhitava heitvee kogus vähenenud ligi 2 korda (139,1 mln m^3-lt 2005.a-l 73,9 mln m^3-ni 2015.a). Peipsi-Pihkva järve valglas on heitvee kogused samal perioodil vähenenud 1,5 korda.

Veeheide veekogudesse suurenes 2015. a võrreldes 2014. aastaga Narva jõe vesikonna Venemaa poolel 5,9% võrra ja moodustas 48,5 mln m³, seejuures saasteaineid sisaldava heitvee hulk vähenes vaid 0,97% võrra. Puhastamata heitvete maht vähenes kuni 2,5% tasemeni. Puhastatud ja puhastamist

mittevajava vee heide Narva jõe vesikonnas suurenes.

Komisjon märkis, et kõikumised veevõtu ja vee ning saasteainete heite arvulistes näitajates on põhjustatud tootmismahtude muutustest.

Poolte veemajanduskavade ja programmide täitmine toimub plaanikohaselt.

Poolte poolt Narva jõe piiriüleses vesikonnas, kaasa arvatud Peipsi-Pihkva järv, teostatavad veemajanduslikud meetmed on suunatud pinnavete kvaliteedi säilitamisele ja veemajanduse olukorra stabiliseerimisele.

Komisjon otsustas:

1. Võtta koondettekanne veemajanduse olukorrast 2015. aastal ja veemajandusmeetmete efektiivsusest Narva jõe vesikonnas, kaasa arvatud Peipsi-Pihkva järv, teadmiseks.

2. Jätkata iga aasta Narva jõe vesikonna veemajanduse olukorra ja Poolte võetud meetmete tõhususe hindamist koondettekande formaadis, sealhulgas jätkata koondettekande andmerea pidamist elektrooniliselt.

3. Veeressursside kompleksse haldamise töörühmal esitada Komisjoni järgmisel istungil informatsioon suurte põllumajandusettevõtete kohta, mis on potentsiaalseteks hajureostusallikateks, eesmärgiga analüüsida nende tegevuse mõju veekogudele.

2.

Piiriveekogude seisund Poolte seire ja teadusuuringute andmete põhjal.

Komisjon kuulas Eesti ja Venemaa Poolte informatsiooni pinnaveekogude vee kvaliteedi kohta Narva jõe vesikonna Eesti ja Venemaa poolel 2014.-2015. a, Poolte ühisinformatsiooni Peipsi-Pihkva järve ja Narva veehoidla seisundi kohta 2015. a seire ja ühisproovivõttude andmetel, aga ka Eesti ja Venemaa Poole informatsiooni piiriüleste põhjavete seisundi kohta (lisad 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12).

Ettekanded esitasid R. Talkop, E. Loigu, T. Neštšadimova, J. Grinjova, H. Allemann, K. Kangur, R. Perens, J. Maljutin.

Pooled hindasid pinnavete kvaliteeti, juhindudes Poolte riiklikest

õigusaktidest.

Peipsi-Pihkva järve vesikonna enamuse jõgede seisund on stabiilne, säilinud on biogeenide sisalduse vähenemise tendents. Võib märkida vee kvaliteedi mõningast paranemist Piusa jões Petseri linnast allpool ja Lža jões Stolbovo küla lävendis.

Vaatamata 2015. aasta veevaesusele jäi Peipsi-Pihkva järve seisund stabiilseks.

Narva jõe ja Narva veehoidla vee kvaliteet on Venemaa klassifikatsiooni järgi kui „nõrgalt reostunud" – 2. kvaliteediklass, Eesti klassifikatsiooni järgi kui „hea" ja „väga hea". Täheldatav on üldlämmastiku ja üldfosfori sisalduse vähenemine Narva jõe enamikus lävendites.

Põhjaveed

Põhjavete seire andmete põhjal võib väita, et hüdrodünaamiline mõju Ordoviitsiumi-Kambriumi ja Ordiviitsiumi veekompleksidele on tingitud mõlema riigi piiriäärsetel territooriumidel toimuvast kaevandus- ja karjäärivete ärastusest. Nende veekomplekside vastastikust mõju ei ole täheldatud. Lomonossovi veekihi ekspluateerimise vastastikune hüdrodünaamiline mõju on lubatud piirides. 2014.-2015. a on täheldatav hüdrodünaamilise olukorra paranemine. Toimunud on veetasemete taastumine veevõtu vähenemise tõttu nii Eesti kui ka Venemaa territooriumil.

Lomonossovi veekihi põhjavee kvaliteet vastab täielikult sanitaarnormidele, Ordoviitsiumi ja Ordoviitsiumi-Kambriumi veekompleksides esineb hälbeid loodusliku päritolu vee kareduse ja raua osas. Tehnogeensetest näitajatest on üksikutes proovides fikseeritud fenool ja naftasaadused.

Komisjon märkis, et viimastel aastatel on piirivete (Peipsi-Pihkva järve, Narva jõe vesikonna jõgede ja Narva veehoidla) seisund olnud stabiilne, evitatud meetmed on andnud positiivseid tulemusi, kuid säilib vajadus jätkata vete kvaliteedi parandamisele suunatud meetmete evitamist.

Komisjon otsustas:

1. Võtta poolte informatsioon piiriveekogude seisundi kohta teadmiseks.
2. Teha seire, hinnangu ja rakendusuuringute töörühmale ülesandeks Poolte vee kvaliteedi hindamise kriteeriumite ja parameetrite võrdlev analüüs eesmärgiga formuleerida ühised lähenemised, ja esitada üldistatud informatsioon järgmisel Komisjoni istungil.
3. Teha seire, hinnangu ja rakendusuuringute töörühmale ülesandeks

jätkata tööd vee kvaliteedi seire tulemuste esitamise ühtse formaadi väljatöötamisel.

3.

Teadus- ja rakendusuuringute põhisuundadest.

Komisjon kuulas ja võttis teadmiseks seire, hinnangu ja rakendusuuringute töörühma informatsiooni rakendusteaduslike uuringute põhisuundadest, mille tulemused esitati rakendusteaduslikul seminaril 5. juulil 2016. a Tallinnas (lisa 13). Pooled vahetasid atmosfäärse koormuse osa uurimise tulemusi Peipsi-Pihkva järve toitainetebilansis, modelleerimise ja järve ökoloogilise seisundi seire uute meetodite kogemusi.

Ettekanded esitasid R. Talkop, M. Kazmina.

Komisjon kiitis heaks rakendusteaduslike seminaride korraldamise seire, hinnangu ja rakendusuuringute töörühma töö raames.

4.

Narva Hüdroelektrijaama hüdrotehniliste rajatiste seisukorrast.

Komisjon kuulas ja võttis teadmiseks poolte informatsiooni Narva Hüdroelektrijaama hüdrotehniliste rajatiste hoidmisest vajalikus tehnilises seisukorras ja angerjakäigu tööst (lisad 14, 15).

Ettekanded esitasid A. Ers, O. Medvedev, A. Polevski.

Komisjon märkis, et poolte koostöö hüdrotehniliste rajatiste hoidmiseks vajalikus tehnilises seisukorras on olnud konstruktiivne, ja **hindas** kõrgelt rajatiste ekspluatatsiooniga tegelevate organisatsioonide (AAS TGK-1 ja Enefit Energiatootmine AS) tegutsemise kõrget koordineeritust.

Komisjon tegi veeressursside kompleksse haldamise töörühmale **ülesandeks** tegelda jätkuvalt iga aasta Narva hüdrosõlme seisundi ja ekspluatatsiooni küsimustega, uurida angerja rände küsimuste võimalikke lahendusteid Narva hüdrosõlme piirkonnas.

5.

Narva veehoidla kasutuseeskirjast.

Komisjon kuulas ja võttis teadmiseks Venemaa poole informatsiooni „Narva veehoidla veeressursside kasutamise eeskirja" ning „Narva veehoidla tehnilise ekspluatatsiooni ja heakorrastamise eeskirja" kooskõlastamise ja kinnitamise riigisisese protseduuri kulgemisest ning **soovitas** Pooltel jätkata vastastikust huvi pakkuvate küsimuste arutamist veeressursside kompleksse haldamise töörühma järgmisel koosolekul.

6.

Eesti-Venemaa piiriveekogude kaitse ja säästliku kasutamise ühiskomisjoni XVIII istungi otsuste täitmine töörühmades.

Komisjon kuulas ja võttis teadmiseks Poolte ühise informatsiooni Eesti-Venemaa piiriveekogude kaitse ja säästliku kasutamise ühiskomisjoni XVIII istungi otsuste täitmisest töörühmades (lisa 16).

Ettekandega esines A. Jaani.

Komisjon tunnistas töörühmade töö komisjoni XVIII ja XIX istungite vahelisel perioodil rahuldavaks.

7.

Komisjoni töörühmade tööplaanid.

Komisjon kuulas töörühmade juhtide informatsiooni 2015.-2016. a tööplaanide ja töörühmade ettepanekute Eesti-Venemaa veeressursside kaitse ja säästliku kasutamise alase pikaajalise koostöö perspektiivplaani juurde aastateks 2016-2018 täitmise kohta (lisa 17).

Ettekandega esinesid H. Liiv, A. Kuznetsova, R. Talkop, M. Kazmina.

Komisjon kinnitas veeressursside kompleksse haldamise töörühma ja seire, hinnangu ja rakendusuuringute töörühma 2016.-2017. a tööplaanid (lisad 18, 19).

8.

Komisjoni XX istungi toimumise aeg, koht ja päevakord.

Pooled leppisid kokku korraldada komisjoni XX istung 2017. aasta III kvartalis Venemaa Föderatsioonis järgmise esialgse päevakorraga:

1. Narva jõe vesikonna, Peipsi-Pihkva järv kaas arvatud, veemajanduse olukord ning veemajanduskavade ja programmide täitmine 2015. aastal.
2. Piiriveekogude seisukord seire ja teadusuuringute andmete põhjal.
3. Teadus- ja rakendusuuringute põhisuundadest.
4. Narva Hüdroelektrijaama hüdrotehniliste rajatiste seisukorrast.
5. Narva veehoidla kasutuseeskirjast.
6. Eesti-Venemaa piiriveekogude kaitse ja säästliku kasutamise ühiskomisjoni XIX istungi otsuste täitmine töörühmades.
7. Komisjoni töörühmade tööplaanid.
8. Komisjoni XXI istungi toimumise aeg, koht ja päevakord.

Komisjoni sekretäridel kooskõlastada päevakord kaks kuud enne komisjoni istungit.

Komisjoni töö kulges konstruktiivse koostöö ja vastastikuse mõistmise õhkkonnas.

Käesolev protokoll on allkirjastatud Tallinnas 2. detsembril 2016. aastal kahes võrdset jõudu omavas eksemplaris, kumbki eesti ja vene keeles.

Eesti Vabariigi poolt **Venemaa Föderatsiooni poolt**

A. Talijärv **T. V. Bokova**